

Üzenet a zavarosból

„A tévéfilm azért készült el, hogy értékválságos korszakunkban eltűnődjünk e műüzenetén”. Imigyen szól a *Foltyn zeneszerző élete és munkássága* című film műsorújságbeli beharangozója. Kérem, tündönni, azt lehet, bárnikor, bármin, bárkinnek.

Egy mű üzenetén eltűnődni azért értelmes cselekedet (ha lehet így nevezni az eszünk, meg szívünk mozgólódását), mert gyarapodik az esélyünk, hogy önmagunk teljesebb megismerése révén holnapot teljesebb életet élhetünk. A dolog sikelet azonban oly sok mindentől függ... Ezért igazából csak igen ritkán éljük meg eme különös gyarapodás élményét.

Magam mégis engedelmeskedtem a szolid fölszólításnak, s igenis eltűnődtem a szerdán látott, *Capek* regénytörredékéből a tévé kiadó női alkotógarádjára (*Felvidéki Judit, Schulze Éva, Szántó Erika*) által prezentált filmet. Először is az üzenetét kerestem, természetesen. Mint fentebb említettem, a termékeny és hasznos tündöndésnek rengeteg akadálya lehet; az engemet mindjárt az elején meglorpanította a kétely (ami, Descartes óta tudjuk, fölöttség életrevaló dolog, hiszen „cogito ergo sum”). Azon morfondíroztam, hogy valóban dilettáns zeneszerzőt láttam-e a film főszereplőjeként, ahogy azt nekem előzetesen sugallták a műsorújságban? Ha ugyanis a film zenei részleteit idéztem emlékezetembe, azt találtam, hogy a *Mártha István* szerette muzsika tehetségesen karikizta a zenei dilettantizmust. Ha a *Maszlay István* által megformált figurát tekintettem át, megjelent előttem egy komplett szélhámos, aki kezdetben leöntötte magát némi pszichopata mázzal; úgy akarván magának gondtalan, pénzes létfeltételeket teremteni, hogy elhi-

tegi a világgal: ő zeneszerző, művész, elhivatott és megszállott. Pechjére a máz megkeményedett, tartósnak bizonyult, így aztán idővel a komplett szélhámos komplett örültnek mutatkozott, amibe bele is lehet hálni. Hősünk megtette, s ez volt a film slusszpoénja.

Mármost — kérdeztem magamtól kétségbeesetten —, hogy jön ez az én értékválságos koromhoz? Sőt, továbbmegyek, mi köze mindennek az én személyes értékválságaimhoz (mert ugyebár, ha a kor, melyben élünk, olyan, amilyen, mi sem lehetünk másminyenek)? Kínlódva próbáltam fölidézni a dialógusokat, hátha ott van a kutya eltemetve, vagyis nézőt próbáló huntszággal (ugye tetszettek már valamit harangozni a művek többrétűségéről!) a szöveg mélyeiben rejtették el az alkotók a valódi, nekünk szóló üzenetet, s a jäték maga csak az elhanyagolható felszín... Bevallom, hiába igyekeztem. A művészet — álművészet, az érték — alérték, s valódiság — alság megkülönböztetéséhez adalékokat, fogódzókat, művészetfilozófiai, esztétikai problémákhoz való hozzászólásokat, kérdéseket — csak a film előzetesében, a *Capek*tól származó idézetekben találtam, a filmben nem. Ebben, akárhogy forgattam, egy pszichológiai esettanulmányt láttam, remek művészettel, hatásos színészi eszközökkel felrajzolt portrét egy különös emberpéldányról, aki zeneszerzőnek képzelte magát. Mi tagadás, érdeklődéssel figyeltam erre a figurára, s örömmel konstatáltam, hogy üzent is nekem, valami olyasmit, hogy lám, az önismeret — tényleg milyen fontos, hiszen vesztés hiánya halálos betegség. Hogy a fals önértékelés nemcsak magunkra veszélyes, hanem a környezetünkre is, azaz nem magánügy, azaz kutya kötelességünk időnként fölülvizsgálni önértéktudatunkat.

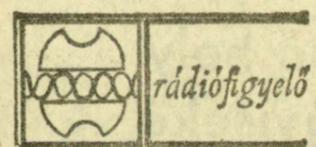

Amikor a Maszlay István által életrekellett figurán való tündöndéseimben idáig jutottam, rájöttem, hogy mindez műüzenetnek sem kevés, csak éppen nem ugyanaz, mint amit a filmkészítők nekem szántak. De hát, mint említettem, sokféle gátja lehet az üzenetek leadásának is, a vételek sem problémamentesek, a kommunikáció zavarai különben is korunk jellemzői, az értékválságról nem is beszélve. Az ember folyton úgy érzi magát, mintha a zavarosban kéne halászni. Tehát rosszul. Az ilyen apró kellemetlenségek, hogy néha az összezavartságból is kipeccázhat valami neki valót, reményit keltőket. Valószínűleg holnap megint leülhünk, hódolni hobbinknak, kifogni a műsorfolyamból valamit, hogy sütnivalónk legyen.

Csak halkán, s szépen kérdelem: mégis, nem lehet-e ezen az egészen valamit egyszerűsíteni? Úgy értem, mi lenne, a tévés alkotók nem tennének folyton úgy, mintha „valami mást” akartak volna „üzeni”. Ha egyszer nem úgy lépnek elénk, mint álruhás királykisasszonyok, és aztán nem duzzognának, megsértődve, hogy képtelenek vagyunk fölismerni őket. Ha elszánnak magukat, hogy a zavarosság, a művészkedés, a „tisztátalan művészet” helyett... De beszéljen Karel Capek: „... ha művész vagy, nem azért vagy itt, hogy gyarapítsd az anyagot, hanem, hogy formát adj és rendszerbe foglalj.”

Mit lehet ehhez hozzátenni? Tündöndöm. „Ne fogjon senki könnyelműen...” Te jó ég! S ha mégis az én vevőkészülékemben van a hiba? Így születnek a tévérecenziók — mondják a televíziós alkotók, s minden megy tovább.

Sulyok Erzsébet

Mi, állampolgárok, tengersok levelet küldünk K. J. szerkesztőasszonynak; ilyeneket is, meg olyanokat is. Valószínűleg azért tesszük, mert bizunk abban, hogy K. J. asszony elintézi, hogy utána jár, vagy megbizta rovatának riportereit, hogy derítsék ki, igazunk van-e vagy sem.

És K. J. szerkesztőasszony riporterei időről-időre, hétről-hétre nekiindulnak, nyakukba veszik az országot, bejárják Tolná—Baranyát, Borsodot és Hevest, Csongrádot és Gyórt, továbbá... Mit tagadjam, szeretem K. J. műsorait. Értem, értünk, a hallgatókért születnek. Állampolgárként, akik sajnos sokszor már nem tudnak máshová fordulni panaszaiikkal, mint a rádió levelezési rovatához. Persze ezek a polgártársaim is tudják, hogy érdemes K. J. szerkesztőasszonyt megkeresni. Levél nem vész el, panasz nem marad megválaszolatlanul; mi több, talán elintéztetlennül sem... — Mert a sajtó munkatársai azért néhány apróságot mégiscsak el tudnak intézni. Hogy csak a klasszikus példát mondjam: Tabi László író és humorista élete főművének tartja ama cselekedetét, hogy sikerült elintéztetnie: támazzák ki a Ferihegyi repülőtér balesetveszélyes lengőajtóit.

K. J. és lelkes csapata ennél nagyobb dolgokat is

K. J. megbízatásai

el szokott intézni. Történt tegnap a *Válaszolunk hallgatóinknak* műsorában, hogy valaki panaszolta, rádól egy lakatlan ház, méghozzá azért, mert packázik a hivatal, nem adja ki a bontási engedélyt. A riportert ment, az engedélyt kiadták, az életveszély megszűnt. A tegnapi műsor vendége, dr. *Jutasi György*, az ELTE adjunktusa még arra is figyelmeztetett bennünket, állampolgárokat: nem biztos, hogy mindig a jogszabályoknak van igazuk; lévén, hogy azok elavulhatnak, érvényüket veszthetik, s akkor a hatóságnak csak egy dolga lehet; megváltoztatja azokat.

Egy budapesti állampolgárral hatszor és egymás után hatszor közölték hiva-

talosan, mennyi lakbért kell fizetnie. Egy csillagtelepi asszony káivariát járt a házán levő antenna miatt. Nagy ügyek? Nem azok. Kis ügyek és tanácsú ügyek. Az asztal másik oldalán ülök intézik őket, és sajnos nem mindig olyan lelkiismeretesen, pontosan, ahogyan azt a törvények és a szabályok előírják. S miután emberek, néha tévednek is. K. J. szerkesztőasszony műsorai arról győzték meg minket, hallgatókat, állampolgárokat tanácstól és egyéb helyektől kapott levelek címzettjeit, hogy van módunk kivédeni a bürokrácia ránk lödözött nyilait. És jó, hogy így van. Mindezek után fedjük fel K. J. kitévét A jövetőt *Kösa Juditnak* hívják.

P. F.

Munkásszállások fejlesztése

Az idén több mint 40 millió forintot fordítanak a vasúti munkásszállások fejlesztésére. Az összeg egy részét a még ebben a tervidőszakban felépítendő új budapesti munkásszálló előkészületi munkálataira szánják. Ezenkívül lakókocsikat, konténereket vásárolnak, s vasúti kocsikat alakítanak át. Ennél jóval nagyobb összeget, mintegy százmillió forintot költenek a régebbi, s még felújításra érdemi-

szállások kisebb-nagyobb javítására, korszerűsítésére, karbantartására.

A vasúti munkarendből adódóan, a MÁV-nál nagy gondot kell fordítani a dolgozók elszállásolására. Mintegy 4 ezer 500-an laknak állandó munkásszállásokon, a többiek — főképp a pályaeépítéteken és pályafenntartásokon dolgozók — úgynevezett mobil szállásokon, vagyis kiselezett, átalakított vasúti kocsikban, köz-

Ha a gyerek könyveket lát maga körül, az nem baj. Ha a szülei kezében is lát könyveket, az jó. Ha saját könyvei vannak, még jobb. A család önmagában való színülég mégsem tudná olvasóvá nevelni a holnap felnőtteket. Hiszen gondoljuk csak meg: hány órát töltönek együtt manapság a szülők a gyerekekkel?

Szerencsére vannak intézmények, amelyek arra hivatottak, hogy megtanítsák az újabb és újabb nemzedéket az olvasástudományra is. Mostanában már nyilvánvalóbb mint korábban volt, hogy egymással együttműködve, összefogva teljesítheti e fontos feladatát a könyvtár és az iskola. Ezért nincs csodálkozni való rajta, hogy a *gyermekkönyvtárosok továbbképzésén*, amely tegnap, hétfőn kezdődött Szegeden, pedagógusok is részt vesznek. Körülbelül nyolcvan szakember érkezett a regio-

nális — vagyis Békés, Tolna és Csongrád megye gyermekkönyvtárosainak rendezett — tanácskozásra. A továbbképzéseket hagyományosan szervező intézmények — a Könyvtártudományi és Módszertani Központ, az Országos Széchényi Könyvtár — mellé most a Somogyi Könyvtáron kívül a Magyar Könyvtárosok Egyesülete is csatlakozott, hiszen az idei Győrben rendezendő vándorgyűlésének a témája: az olvasóvá nevelés. Ezt pedig a gyermekkönyvtárosok alapozzák, együtt az alsótagozatokban tanító pedagógusokkal.

Hogy hogyan? Erről szólnak a háromnapos tanácskozás előadásai, melyeknek sorát Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese nyitotta meg tegnap délután a Vár utcai gyermekkönyvtárban. A továbbképzésen résztvevők Csongrád megyei és szegedi kollégáik tapasztalataival, az itteni eredményekkel és gondokkal is megismerkedhetnek, hiszen tegnap például *Sáráné Lukácsy Sarolta*, a Somogyi Könyvtár szakreferense a *könyvtári kisközösségek szerepéről* tartott előadást. *Magyar Istvánné* szakreferens pedig a *lakótelepi könyvtárak lehetőségeiről és feladatairól* beszélt. Ma, kedden a pedagógusok kapnak szót, az olvasóvá nevelésben szerzett iskolai tapasztalataikat osztják meg a hallgatósággal. A tízéves *ásotthalmi Petőfi Sándor Emlékkönyvtár* mutatja be a gyermekkönyvtárosoknak *Csége Mihályné*, községi könyvtárvezető ma délután, s ott lesznek a vendégek az úgynevezett nyári gyermekfoglalkoztató programján is.

A könyvtárosok ellátogatnak több közművelődési intézménybe, megnezik Szeged nevezetességeit és természetesen az épülő új könyvtár-

Börze — hulladékból

A július 15—24. között megrendezésre kerülő Pécsi Ipari Vásárra kétszázal is több hazai és vagy ötven jugoszláv vállalat, szövetkezet jelezte kiállítási szándékát. Külön pavilionsort kap

a negyven kisiparos és kis-kereskedő.

Újdonság lesz — a tervek szerint — a hulladékanyagok börzéje, melyen a felhasználásra keresnek majd gyártót.

Ismét utaznak a táncosok

Fesztiválra — Franciaországba

Csat az elmúlt hét végén jött haza Svédországból a *Szeged Táncgyűttes* felnőtt csapat, most meg az ifjabbak utaznak. Ma, kedden indul *Franciaországba* az ifjúági csoport 40 tagosa, *Zsoldos Ildikó* vezetésével. A nemzetközi fesztiválok rendezőinek világszövetségének a CIOFF-nak a meghívására vesznek részt egy nemzetközi fesztiválon, 11 más országbeli táncscsoporttal együtt.

Matha — ez a város neve, ahol a fesztivál zajlik majd, de a környéken is számos helyen lépnek fel a szegediek. Az előzetesen megküldött program szerint a pár perces bemutatóktól a 2 órás önálló műsorig sokféle forma előadást várnak tőlük, s ezeken kívül rádió-, tévé- és lemezfelvételt is készítenek velük. A hazai és szűkebb hazai táncművészet hírvivőire persze nemcsak az ebből fakadó felelősségteljes kötelességek várnak. A fesztiválprogramban játékokra való alkalmak is szerepelnek, például: egész napos sportvetélkedő. Hiszen — gondoljuk csak meg — ezen a nemzetközi seregszemlén 16 évsek a legidősebb résztvevők. Valószínűleg érdekes szakmai tapasztalatok megszerzésére is mód lesz, hiszen „táncos szempontból” különleges or-

szágokból, mint Kubából, Indiából, Portugáliából, Algériából is meghívót kaptak a fiatal együttékek.

A szegedi ifjak csoportja 20-án érkezik vissza.

Ugyancsak külföldi, nizzai szereplésre készül az üllési *Fonó Táncgyűttes*. A műsoruk már komplett, de az utazás előtt még az itthoni közönségnek is bemutatják. Ma, kedden este 7 órakor ülésen láthatják az érdeklődők.

B. A.

Igaz történet az öttalálatról

A hónap végén ismerőseim között általában vicctéma: mit tennél, ha egy ötös a lottón az öledbe hullna. Legtöbbször nevetés a válasz, a szerényebbek megjegyzik, csapnának egy nagy murit, pezsgővel és kaviárral, de sokan elhessegetik a gondolatot, kinek van ilyen nagy szerencséje. *Ördög István* sem hitte el, amikor az újságban olvasta az öt számot, hogy az mind az ő száma. Két napig álmatlanul forgolódott, amíg szívébe bemelegedett az öröm érzése. Hogy sűrűn lerúgta magáról a takarót, annak nem kisebb oka volt, mint 1,8 millió forint. Ennyit nyert 22 évesen. Szeged mellett községben lakik, kora reggel naponta utazik a városba, és az egyik bolt helyettes vezetője. Magas, kemény kőtűs fiatallember a szerencse kegyeltje. Élettörténete azért is érdekes, mert négy év óta Fortuna rendszeresen nyugtalanítja csabos mosolyával.

Amikor leérettégintem a Rózsa Ferenc Szakközépiskolában, minden héten megvettem négy lottót. Szinte nem volt olyan szelvényem, amelyiken kétalálalás ne lett volna. Ezért ráírtam a nevemet és a lakcímemet, hogy a kis nyeregyért ne kelljen annyit járkálni. A pénz pedig hejtente, menetrendszerűen érkezett.

— Volt-e valamilyen rendkívüli elője a 24. héten? — Nem vagyok babonás, de ahhoz a jó szokásomhoz mindig ragaszkodtam, hogy a lottót a Marx téri pavilonban vásároljam meg. Soha nem játszottam állandó számokkal. Csak ez az egy kabálám volt, amit elmenttem. — Mit szólnak ehhez a nagy szerencséjéhez a falujában? — A legtöbben csak legyintenek, nem nagy ügy, mondják, ahol több a milliommó. Igaz, ők nem a lottóból, hanem a gyümölcsből gazdagodtak meg. Ismerek olyan embert, akinek 3—4 milliója van a bankban. — Azért örült a pénznek, el tudja költeni? — Eddig egyetlen hobbi volt, a lemezgyűjtés, ezt most jobb körülmények között folytathatom, kicsérélem a Hi-Fi tornyomat egy értékesebb gépre, de megmondom őszintén, nagy terveim nincsenek. En nem is láttam a pénzt, csak betétkönyvet kértem, hiszen augusztusban bevonulok katonának, s addig időm se lenne költeni. Talán majd egyszer építke egy házat, itt Szegeden de most már nyugodtabb az éjszakáim.

— Az utolsó kérdésem: kitöltene nekem egy lottót? — Szívesen. De én sem hagytam abba a szerencsetevő vadászatot.

H. M.